

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: **V. K.**
bytem,
zastoupen Mgr. Janou Krausovou,
advokátkou se sídlem Masarykovo nám. 3, 586 01 Jihlava

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 14. 7. 2017, č. j. 550 323 2625/315-LO,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2016, č. j. R-6.12.2016-426/550 323 2625 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), kterým žalovaná zamítla jeho žádost o výpočet starobního důchodu podle ustanovení § 71 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZDP“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím byla pro nesplnění podmínek ustanovení § 71 odst. 1 a 2 ZDP žádost žalobce, ve které požadoval srovnávací výpočet dle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSB“), zamítnuta, neboť byl žalobci přiznán a vyplácen starobní důchod přiznaný před dosažením důchodového věku podle ustanovení § 31 ZDP, přičemž analogická dávka před datem 1. 1. 1996 neexistovala.
3. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky, ve kterých žádal o spravedlivý výpočet důchodu, když doufal v nalezení dokladů o 10 letech jeho práce ve Sběrných surovinách B., n.p. (dále též „S. s. B.“). Žalobce uvedl, že nezavinil, že se u žalované nenachází doklady k jeho hrubému výdělku, tuto skutečnost však mohou dosvědčit jeho spolupracovníci. Současně poukázal na nízkou výši jeho důchodu.
4. Žalovaná v napadeném rozhodnutí nejprve shrnula, že žalobci rozhodnutím ze dne 5. 11. 2015, č. j. 555 323 2625, přiznala podle ustanovení § 31 ZDP od 7. 11. 2015 starobní důchod ve výši 4 532,- Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, ve kterých požadoval zápočet zaměstnání ve Sběrných surovinách Brno v období od 6. 2. 1981 do 4. 3. 1991. V řízení o těchto námitkách bylo zjištěno, že tato doba zaměstnání byla započtena, avšak bez uvedení vyměřovacích základů či vyloučených dob.
Dle zrekonstruovaných evidenčních listů důchodového zabezpečení se hrubé výdělky za dané období nepodařilo zjistit. Doba od 1. 1. 1986 do 4. 3. 1991 byla proto žalovaným dodatečně započtena jako doba vyloučená a rozhodnutím o námitkách ze dne 20. 1. 2016, č. j. 550 323 2625/315-PMI, byl žalobci podle ustanovení § 31 ZDP od 7. 11. 2015 přiznán starobní důchod ve výši 4 995,- Kč měsíčně. Podle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 244/2015 Sb., od lednové splátky důchodu v roce 2016 náležel žalobci starobní důchod ve výši 5 035,- Kč.
5. K námitkám žalobce poté žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že mu bylo sice započteno 859 dnů zaměstnání zařazeného do II. pracovní kategorie, jeho starobní důchod však nelze počítat dle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995, neboť ZSB ve znění účinném do 31. 12. 1995 dávku analogickou starobnímu důchodu podle ustanovení § 31 ZDP neznala, a proto podle ní nelze stanovit výši obdobnému důchodu a porovnat ji s výší důchodu, která žalobci náleží podle ZDP. K rozporovaným dokladům nutným ke zjištění hrubého výdělku žalobce ze zaměstnání u Sběrných surovin Brno se žalovaná dle napadeného rozhodnutí obrátila na Moravský zemský archiv v Brně, Městský úřad Brtnice a Statutární město Jihlavu, avšak u žádného z nich se nepodařilo vyměřovací základy dohledat. Žalovaná se přitom již dříve neúspěšně obracela na Magistrát města Brna. Z vyjádření spisovny F. s.r.o. a organizace S. s.r.o., , vyplynulo, že nemohly žalobci potvrdit výdělky z předmětného zaměstnání. U žalobce bylo rovněž telefonicky ověřeno, že se nic nepodařilo dohledat ani u nástupnické společnosti Jet I. a.s. Žalovaná závěrem uvedla, že svědeckými prohlášeními lze prokázat dobu pojištění, nikoliv hrubé výdělky.

II. Žaloba

6. Žalobce po shrnutí průběhu předcházejícího správního řízení uvedl, že byl žalovanou vyzván, aby si doklady potvrzující hrubé výdělky v rozhodné době v archivech opatřil sám. Žalobce se o to marně snažil. Svým podrobným pátráním však žalobce zjistil, že veškerou agendu zaměstnanců Sběrných surovin převzala společnost Jet I. a.s., které se písemně dotazoval na dohledání dokumentů souvisejících s jeho zaměstnáním, avšak pracovnice této společnosti mu telefonicky sdělila, že podklady žalobce nebyly dohledány. Dle žalobce je však otázkou, zda a jak pečlivě vůbec jeho dokumentaci vyhledávali.
7. Podle mínění žalobce žalovaná pochybila, pokud dotazy na jeho hrubé výdělky v archivech zjišťovala pouze telefonicky, či se spoléhala na dotazy na něj. Žalovaná měla veškeré dotazy na předmětné organizace učinit písemně, z čehož by plynul mnohem větší předpoklad, že se pracovníci těchto archivů budou věnovat zjištění podkladů pro splnění požadavku žalované. Žalobce přitom nabyl přesvědčení, že archivy jeho dotazy v podstatě odbyly. Odpovědnost za ztrátu nebo nenalezení jeho mzdových listů a hrubých výdělků však nelze přesouvat na žalobce, neboť nelze požadovat, aby jako osoba před důchodem chodil zjišťovat na OSSZ v Jihlavě, zda mají všechny doklady o jeho mzdách.
8. Žalobce dále poznamenal, že mu byla doba zaměstnání ve S. S. Brno uznána jako prokazatelná, ale hrubé výdělky potvrzené v čestném prohlášení ze dne 20. 11. 2015 odkazující na srovnatelné výdělky spolupracovníka B. mu uznány nebyly. Pokud byla žalobci uznána délka zaměstnání ve S. surovinách Brno, měl by mu být uznán i hrubý výdělek dle pracovníka B., který byl zařazen na obdobné pozici jako on. Nelze však vycházet z předpokladu, že žalobce u daného zaměstnavatele mnoho let pracoval a nepobíral mzdu. Žalobce proto k žalobě doložil čestná prohlášení jeho a jeho spolupracovníků.
9. Závěrem žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

10. Pokud žalobce nesouhlasí s tím, že při přiznání starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP nebylo postupováno podle ustanovení § 71 ZDP, je třeba uvést, že toto ustanovení má ochranný charakter. Jeho účelem je zajistit, aby výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, na které vznikne nárok v době od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2005, nebyla nižší, než výše důchodu, která by náležela, kdyby byl důchod přiznán podle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995. Předpisy platné do 31. 12. 1995 však neznaly typ starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP, tudíž v tomto případě není co srovnávat.
11. Žalovaná nesouhlasila s tím, že by nevynaložila dostatečnou snahu pro shromáždění důkazů, či že by oslovené organizace vyhledávaly důkazy liknavě. Stran výsledku provedených důkazních prostředků a jejich písemné podoby žalovaná odkázala na obsah správního spisu. Ani přes důkladnou snahu obou účastníků správního řízení se nepodařilo prokázat výši vyměřovacích základů žalobce v jednotlivých kalendářních letech 1981 až 1991, přičemž čestná prohlášení nelze pro prokázání výše vyměřovacích základů použít.

12. S ohledem na tyto závěry proto žalovaná navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.)
a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
14. Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
15. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
16. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.
17. Zdejší soud předně poznamenává, že si je vědom skutečnosti, že žalobní námitky žalobce směřovaly spíše do rozhodnutí o přiznání starobního důchodu a jeho výše (resp. do zajištění podkladů pro vydání takového rozhodnutí), a nikoliv do napadeného rozhodnutí o žádosti o srovnávací výpočet (tj. prvostupňového a napadeného rozhodnutí), která na takové rozhodnutí pouze navazuje. Z důvodu právní jistoty žalobce se však soud rozhodl kromě přezkoumání závěru žalované o nemožnosti provést v případě žalobce srovnávací výpočet dle ZSB vyjádřit rovněž k postupu žalované stran zajištění relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí o přiznání starobního důchodu ve smyslu ustanovení § 31 ZDP, ačkoliv toto rozhodnutí samo o sobě není předmětem podané žaloby.
18. Zprvu bylo nutné posoudit, zda předčasný důchod dle ustanovení § 31 ZDP, jež byl žalobci přiznán, je stejnou dávkou jako starobní důchod podle ustanovení § 7 písm. a) ZSB. Ustanovení § 7 ZSB rozlišovalo následující druhy dávek: důchody starobní a invalidní, částečný invalidní, za výsluhu let, vdovský, vdovecký, sirotčí, manželky a sociální, když rovněž mezi tyto dávky náleželo výchovné k důchodům a příspěvek k výchovnému. Ustanovení § 4 odst. 1 ZDP však rozlišuje dávky důchodového pojištění na starobní, plný invalidní, částečný invalidní, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod. Kritériem pro dělení dávek důchodového zabezpečení podle předchozí právní úpravy a dávek důchodového pojištění podle současné právní úpravy, které bylo zákonodárcem při tvorbě ustanovení § 7 ZSB a § 4 odst. 1 ZDP použito, je kritérium sociální situace, do níž se musí pojištěnec dostat, aby splnil podmínky nároku na důchod. Takovými typickými sociálními situacemi je stárí, resp. dosažení určitého věku, invalidita, resp. částečná invalidita (dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav), osíření či ovdovění. Podle typu sociální situace zákonodárce konstruuje i druh důchodové dávky, jejímž účelem je finančně pokrýt následky této

sociální

situace

na výdělkové a majetkové poměry pojištěnce. Uvedené dělení je tedy z hlediska druhu sociálních situací pokrytých systémem důchodového pojištění (resp. dle právní úpravy platné

do 31. 12. 1995 „zabezpečení“) vyčerpávající. To ovšem neznamená, že toto dělení má charakter taxativního výčtu vylučujícího existenci jakékoliv jiné důchodové dávky upravené ať již samotným ZDP, anebo jiným zvláštním zákonem. Jednotlivé varianty či typy starobního důchodu, jak je rozeznává ZDP v současném platném a účinném znění, tedy mohou být nahlíženy z hlediska podmínek vzniku nároku jako relativně samostatné důchodové dávky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2009, č. j. 4 Ads 70/2009 – 44).

19. Typ „předčasného“ starobního důchodu upravený v ustanovení § 31 ZDP ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované stanovoval tyto podmínky vzniku nároku na důchod: (1) *Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění stanovenou podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše a) 3 roky, pokud jeho důchodový věk je nižší než 63 let, b) 5 roků, pokud jeho důchodový věk činí alespoň 63 let a dosáhl věku alespoň 60 let.* (2) *Starobní důchod podle odstavce 1 se přiznává nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu. Za den vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 se považuje den, od něhož je tento důchod přiznán.* (3) *Přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29.*
20. Ustanovení § 36 odst. 1 ZDP dále upravovalo ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované specifika výpočtu výše tohoto druhu starobního důchodu tak, že „*výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku o a) 0,9 % výpočtového základu za období prvních 360 kalendářních dnů, b) 1,2 % výpočtového základu za období od 361. kalendářního dne do 720. kalendářního dne, c) 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne; výše procentní výměry po tomto snížení však nesmí být nižší, než je částka uvedená v § 33 odst. 2 věty třetí.*“
21. Jazykovým i logicko-systematickým výkladem právní úpravy tohoto institutu lze dovodit, že tento typ starobního důchodu se od obecného starobního důchodu upraveného v ustanovení § 29 ZDP zásadně liší jak v podmínce důchodového věku (podmínka vzniku nároku na důchod), tak i zejména zvláštním způsobem výpočtu procentní výměry upraveným v ustanovení § 36 ZDP (výpočet výše důchodu – mechanismus tzv. „trvalého krácení“). Z uvedeného lze dovodit, že důchodová dávka upravená v ustanovení § 31 ZDP je z funkčního hlediska druhem starobního důchodu, který má vůči ostatním druhům starobního důchodu samostatné postavení a je definován zvláštními podmínkami jak pro vznik nároku, tak i pro výpočet výše této dávky. Obdobně se o předčasném trvale kráceném důchodu vyjadřuje i literatura, která zdůrazňuje jeho autonomní postavení na ostatních druzích starobního důchodu (srov. Maška, J. Starobní důchod a jeho předčasné poskytování. Sociální politika, č. 10, 1995, str. 18). Stejně tak nahlíží na úlohu předčasného „trvale kráceného“ starobního důchodu i judikatura (k tomu viz

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2007, č. j. 4 Ads 58/2006 - 53). Krajský soud přitom poznamenává, že ZSB skutečně neobsahovalo žádný institut obdobný předčasnému trvale krácenému starobnímu důchodu dle ustanovení § 31 ZDP.

22. Ustanovení § 71 odst. 1 ZDP uvádí, že *„výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2005, nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4, a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni. Pro účely porovnání výší starobních, plných invalidních a částečných invalidních důchodů podle věty první se výši těchto důchodů rozumí procentní výměry těchto důchodů. Výše základní výměry starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, pokud se jejich výše stanoví po 31. prosinci 1995 s použitím předpisů platných před 1. lednem 1996, se stanoví podle předpisů platných ke dni, od něhož se přiznává důchod; přitom v této výši základní výměry důchodu je zahrnuto zvýšení o pevnou částku.“*
23. Ustanovení § 71 odst. 2 pak uvádí, že *„získal-li pojištěnec alespoň jeden rok zaměstnání, které bylo podle předpisů platných před 1. červnem 1992 zařazeno do I. (II.) pracovní kategorie nebo do I. (II.) kategorie funkcí, postupuje se při stanovení výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu podle odstavce 1, vznikne-li nárok na důchod v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2018. V období po 31. prosinci 2005 se podle věty první postupuje jen na žádost pojištěnce. Věta první neplatí v případě, vznikl-li nárok na invalidní důchod po 31. prosinci 2011.“*
24. Jak je z provedeného výkladu zřejmé, pojem „starobní důchod“ užitý v těchto ustanoveních je zde třeba vykládat pouze ve smyslu starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP, nikoliv však ve smyslu předčasného starobního důchodu podle ustanovení § 31 ZDP. Jak přitom dovodil Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 22. 10. 2009, č. j. 4 Ads 70/2009 – 44: *„Lze tedy vycházet z toho, že pokud by zákonodárce zamýšlel, aby žadatel o „předčasný trvale krácený starobní důchod“ přiznávaný podle ustanovení § 31 ZDP měl možnost přepočtu této dávky podle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995, musel by to explicitně zmínit v citovaných ustanoveních ZDP. Jelikož tak zákonodárce neučinil, je třeba za pomoci argumentu a contrario dovozovat, že se možnost přepočtu na tento typ starobního důchodu nevztahuje. Analogický úsudek, kterým argumentoval stěžovatel, zde není z důvodů uvedených výše na místě. Ve vztahu k možnosti přepočtu procentní výměry předčasných starobních důchodů je tedy třeba trvat na tom, že zákonodárce s možností jejich přepočtu podle předpisů platných a účinných před 31. 12. 1995 nepočítal a nezamýšlel, a to s jedinou výjimkou, tj. předčasným starobním důchodem získaným podle zákona č. 39/1994 Sb.“* K obdobnému závěru dospěl rovněž Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 6. 2. 2002, sp. zn. 1 Cao 179/2001, podle kterého: *„srovnávací výpočet důchodu podle § 71 zákona o důchodovém pojištění nelze provést při přiznávání tzv. trvale sníženého předčasného starobního důchodu neboli starobního důchodu podle § 31 zákona, protože jde o novou dávku důchodového pojištění, kterou právní úprava před rokem 1996 neznala.“*

25. Krajský soud proto uzavírá, že napadené, jakož i prvostupňové rozhodnutí žalované o žádosti žalobce o provedení srovnávacího výpočtu přiznaného starobního důchodu, bylo zcela správné, neboť požadovaný výpočet podle ustanovení § 71 odst. 1 a 2 ZDP nelze u důchodu podle ustanovení § 31 ZDP z výše uvedených důvodů provést.
26. Pokud se týká dokladů nutných k prokázání vyměřovacích základů, zdejší soud konstatuje, že předpisy o důchodovém pojištění jsou kogentní normy upravující mj. i starobní důchod (resp. předčasný trvale krácený důchod), jenž je dávkou obligatorní, tj. zákonnou, a její výše odpovídá zákonným předpisům, od nichž se nemůže výkonný orgán odchýlit a i soud je povinen postupovat v souladu s nimi. Nelze proto vyhovět námitkám žalobce, které nemají oporu v zákoně.
27. Dle ustanovení § 38 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“), je primární důkazní prostředek sloužící k osvědčení doby pojištění a získání vyměřovacích základů zejména evidenční list. V evidenčním listu jsou obsaženy údaje o době pojištění i o výši vyměřovacích základů, což jsou pro stanovení starobního důchodu významné skutečnosti. Při jeho absenci je zapotřebí aplikovat obecná pravidla pro dokazování stanovená v ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), podle něhož lze k provedení důkazů *užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.* K prokázání doby pojištění lze použít čestného prohlášení nejméně dvou svědků a žadatele o důchod, nelze-li tuto dobu prokázat jinak. V ustanovení § 85 odst. 5 ZOPSZ zákonodárce rozlišil důkazní standard ve vztahu k době pojištění oproti důkaznímu standardu ve vztahu k prokázání výše osobního vyměřovacího základu. Na průkaznost výše osobního vyměřovacího základu klade judikatura vyšší nároky co do přesnosti údajů v předkládaných listinách (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 4 Ads 28/2013 – 22).
28. Ze znění ustanovení § 85 odst. 5 ZOPSZ a judikatury (především rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2008, č. j. 3 Ads 88/2008 – 173, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 3 Ads 78/2010 – 93, a ze dne 19. 6. 2013, č. j. 4 Ads 27/2013 – 20) vyplývá, že při dokazování vyměřovacích základů není možné použít tytéž podpůrné důkazní prostředky, jako při doložení samotné doby pojištění. Jak přitom dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Ads 206/2016 – 23: *„Ani platové výměry za daň ze mzdy, další doklady o vyměření mzdy, členské příspěvky ROH či zápočtové listy nejsou podle uvedených rozhodnutí soudu dostatečně podrobným zdrojem informací pro dovození měsíčních příjmů stěžovatele s takovou přesností, aby bylo možné zjistit vyměřovací základ za příslušnou dobu pojištění. Uvedené listiny totiž nezaznamenávají příjem za každý jednotlivý měsíc a nelze z nich vyčíst podrobnosti o průběhu pracovního poměru stěžovatele, tedy zejména, zda pracoval každý měsíc, zda nečerpal neplacené volno či nemocenské anebo zda za něj bylo po celou dobu odváděno pojistné, popř. v jaké výši. Žalovaná správně určila za prokázanou dobu pojištění, nikoli však výši příjmů.“*

29. Žalovaná je vázána ustanovením § 6 odst. 2 správního řádu ohledně obstarávání podkladů pro doplnění potřebných údajů pro správní řízení. K prokázání doby pojištění nebylo třeba doplňovat žádné podklady, neboť tato ve výsledku není sporná. K prokázání výše příjmů žalobce žalovaná konala v souladu se svými povinnostmi. Soud z obsahu správního spisu ověřil, že žalovaná kontaktovala Statutární město Brno – Magistrát města Brna, Moravský zemský archiv v Brně, Městský úřad Brtnice, archiv Statutárního města Jihlava, přičemž dále vycházela z dokumentů, jež vlastní činností doložil žalobce, tedy sdělení Archivu města Brna, vyjádření likvidátora B., státního podniku, potvrzení vydané společností S., s.r.o., vyjádření společnosti F. s.r.o., jakož i z informace, kterou žalobce sdělil žalované, tedy že kontaktoval nástupnickou společnost Sběrných surovin Brno, společnost Jet I. a.s., přičemž z žádné této písemnosti nebyly potvrzeny výdělků žalobce ze zaměstnání u S. surovin Brno.
30. Soud k tomuto dále uvádí, že v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 4 Ads 28/2013 – 22, bylo dovozeno, že pokud lze postavit najisto alespoň minimální výši vyměřovacích základů a je-li pro žadatele takový postup výhodnější, není zde žádný důvod pro vyloučení veškeré doby pojištění získané v rozhodném období. Jak ale soud v daném rozhodnutí upozornil, při stanovení vyměřovacích základů nelze vycházet z údajů o hrubých výdělcích kolegů žalobce, kteří vykonávali stejnou či obdobnou činnost, ani případně z údajů o výši náhrady mzdy a dávek nemocenského pojištění za předchozí roky žadatele, neboť na základě nich nemohl být proveden přesný výpočet alespoň minimálního hrubého výdělku žalobce za uvedené období. Navíc v předmětném rozhodnutí Nejvyšší správní soud konstatoval, že se jedná o velmi odlišný případ oproti běžným důkazním situacím v podobných věcných sporech. V daném rozhodnutí bylo možné určit výši minimálních hrubých výdělků žadatelky z evidence, kterou si vedlo družstvo, ve kterém byla zaměstnána. Šlo o detailní zápis, který byl veden pro účely důchodového pojištění, a jen díky němu bylo možné stanovit přesně výši vyměřovacích základů pro rozhodné období. To však nebyl případ žalobce, neboť ze žádných dohledatelných dokladů nebyla byt minimální výše hrubých výdělků žalobce v rozhodném období u zaměstnavatele Sběrné suroviny Brno zřejmá. Krajský soud přitom nepřisvědčil žalobci v tom smyslu, že by si žalovaná počínala liknavě a vyhledání příslušných dokladů nevěnovala dostatečnou pozornost, neboť z obsahu správního spisu ověřil, že si žalovaná v průběhu správního řízení počínala svědomitě a řádně vyhodnotila veškeré písemnosti, jež měla k dané otázce k dispozici, přičemž vycházela ze značeného množství důkazních materiálů, nicméně žádný z nich nepotvrdil výši vyměřovacích základů žalobce v rozhodném období. Čestná prohlášení kolegů a spolupracovníků žalobce, případně jejich svědecké výpovědi, přitom nemohou navzdory přesvědčení žalobce s ohledem na vše výše uvedené obstát jako důkazní prostředky prokazující výši vyměřovacích základů žalobce, a proto krajský soud k jejich provedení vzhledem k jejich zjevné nadbytečnosti nepřistoupil.
31. Lze proto uzavřít, že nebylo-li možné výši příjmů v rozhodném období objektivně zjistit, musela být doba od 1. 1. 1983 do 4. 3. 1991 z rozhodných příjmů žalobce vyloučena. V případě předpisů důchodového pojištění není možné použít rozšiřující výklad. Nárok na dávku důchodového pojištění lze přiznat jen tehdy, jsou-li splněny všechny zákonem stanovené podmínky. Rozšiřující výklad zákonných podmínek

vzniku nároku na dávku by byl v rozporu se zájmy ostatních pojištěnců. Soudu nepřísluší, aby výklad právních předpisů přizpůsoboval tak, aby za dané situace v konkrétním případě nedopadaly nepříznivě na adresáta (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2015, č. j. 10 Ads 250/2014 – 28).

32. Soud souhlasí s tvrzením žalobce, že nezapříčinil absenci evidenčních listů za rozhodné období, avšak soud nemůže pružně přizpůsobovat výklad jakéhokoliv právního ustanovení momentální skutkové situaci a měnit či přepisovat zákon jen pro tvrdost jeho aplikace. Takovým způsobem by soud vykročil z mezí, které mu v systému dělby moci ukládá český právní řád. Krajský soud nicméně žalobci dává na vědomí institut odstranění tvrdosti zákona ve smyslu ustanovení § 4 odst. 3 ZOPSZ. Tento institut slouží jako korektiv přísnosti nebo nespravedlnosti dopadů právních předpisů důchodového pojištění. Pokud má žalobce za to, že dopad zákona je na něj nepřiměřeně tvrdý, může k dosažení zamýšleného cíle využít právě žádosti o odstranění tvrdosti zákona.

V. Závěr a náklady řízení

33. Optikou shora učiněného náhledu je proto zřejmé, že postup žalované nevybočil z rámce zákonem stanovených právních hledisek, v odůvodnění rozhodnutí jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaná vycházela, skutková zjištění jsou přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z uvedených důkazů. Skutkový stav věci byl tedy zjištěn v souladu s ustanovením § 3 správního řádu. Soud neshledal ve správním řízení žádná procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.
34. Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
35. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšné žalované nevznikly náklady řízení nad rámec její běžné úřední činnosti a žalobce nebyl v řízení úspěšný, protože nemá právo na náhradu nákladů řízení.
36. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne

jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen

něj advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. března 2019

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.